



Referanse: 2024/6056

Dato: 23.01.2024

Referat for møte i faglig råd for håndverk, design og produktutvikling (FRHDP)

Dato: 22.januar 2024

Sted: Digitalt møte

Fra arbeidstakersiden	Fra arbeidsgiversiden
Asle Bakken, LO Peter Helland Hansen, LO Halvard Leirvik, LO Billy Lätt, YS	Tor Svarva NHO Handel og service Kitty Krohn Riege, Spekter Natasha Bjørnset Reksten, Virke Egil Sundet, NHO Norsk Industri
	Andre organisasjoner
	Gry-Kristina Fors Spein, Sámiid Duodji Einar Stamnes, Norsk Håndverksinstitutt Hildegunn Bjørgen, Kulturdirektoratet
Fra lærerorganisasjoner	Fra skoleeier
Marianne Monsrud, Utdanningsforbundet Bjørn Arne Nordahl, SL	Jørn Olav Bekkelund, KS Sylvi Berg, KS
Fra Elevorganisasjonen	Fra Utdanningsdirektoratet og Sametinget
	Jorunn T. Leegaard, fagansvarlig fra sekretariatet for SRY og faglige råd Marianne Farstad-Jensen Divisjon for læreplan og vurdering Inger Anne Klemetsen, Sametinget

Forfall; Svein Anders Tjernsbekk, Utdanningsforbundet, Amalie Taksdal, EO

Sak 20243/1 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Vedtak:

Innkalling og dagsorden godkjent.

Sak 2024/2 Læreplangruppe glassforedlingsfaget

1.6.2022 mottok Utdanningsdirektoratet forslag fra Norsk Industri, Industri Energi, Hadeland Glassverk og Magnor Glassverk om å:

- endre navn på lærefaget fra glassblåserfaget til glasshåndverker
- endre innhold i læreplanen for glassblåserfaget, med forslag om to fordypningsområder - glassforming og videreforedling.

På grunnlag av utredning og anbefalinger til KD, har Udir fått tilbakemelding fra KD om følgende oppfølging;

- Udir oppretter en læreplangruppe som skal utarbeider forslag til læreplan for et nytt lærefag i glassforedlingsfaget. Både læreplan og forslag om nytt lærefag sendes på offentlig høring samtidig.
- Udir skal parallelt vurdere om forslaget til nytt lærefag bør ses i sammenheng med oppdrag 2023-020: *Vurdere om enkelte små fag i vgo-strukturen, som primært har voksne søkere, bør innplasseres som fagskoletilbud (nivå 5 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk).*

Arbeid med læreplaner er omtalt i kap 7 i [retningslinjer](#) for samarbeid mellom SRY, de faglige rådene og Udir. Faglig råd skal foreslå fagpersoner til læreplangruppe. Faglig råd bør også drøfte hvordan rådet skal involveres i arbeidet.

Fra diskusjonen;

Det ble vist til at glasshåndverk er innskrevet i 2023 på [Unescos liste over immateriell kulturarv](#). Rådet spiller inn forslag til representanter til læreplangruppe. Representant fra industrien ved Hadeland, Magnor samt fra glassblåserhytter og/eller organisasjon for glassblåsere ble nevnt.

Vedtak:

FRHDP støtter etablering av læreplangruppe, og at læreplan og etablering av lærefag sendes på høring. FRHDP og AU ønsker å følge læreplanarbeidet tett. FRHDP sender fagansvarlig forslag til deltakere til læreplangruppe. Læreplangruppa starter etter planen opp i februar.

Sak 2024/3 Status utredning garverifaget

Utdanningsdirektoratet utreder forslag om fra Museene i Akershus (MiA) og Tradisjonshåndverk opplæringskontor og kompetansesenter, om å opprette et nytt særløpsfag med fagbetegnelse garverifaget og yrkesbetegnelse håndverksgarver. Kort gjennomgang i rådsmøtet av forslag til framdriftsplan og utredning av alternativer, [se presentasjon](#).

Fra diskusjonen;

Viktig at faget favner både beredning og garving av skinn/pels/hud. Faget er et håndverksfag, selv om det brukes maskiner for å lette svært tunge

arbeidsprosesser. Faget vil være relevant både for industri og håndverkere, og også utøvere av duodji. Etablering av et lærefag, som gir tilgang til formalisert kompetanse, vil kunne bidra til et større marked for lokale produkter. Vurdere plassering av et lærefag, og mulige kryssløp, også ut fra søking til yrkesfag og i et kjønnsperspektiv. Rådet drøftet TEK og NA som mulige relevante utdanningsprogram, og samtidig drøftet at HDP er riktig utdanningsprogram for et fag, fordi det er et håndverksfag med lange tradisjoner, og som ligner andre HDP-fag. Støtte til at lærefaget har for lite til felles med taksidermistfaget. Et lærefag kan egne seg for nordisk samarbeid. Vurderer hvordan et nordisk samarbeid kan gi best gevinster. Fagskoletilbud ble drøftet, men det er ingen kjente skoler/tilbud, alternativet undersøkes nærmere.

Vedtak:

FRHDP støtter at Udir undersøker med FRTEK OG FRNA om vurdering av et særløpsfag og plassering. FRHDP mener faget er et håndverksfag som ivaretar tradisjonelle teknikker og metoder, og som vil ivareta en immateriell kulturarv med lange røtter. Faget bør dekke både beredning og garving av skinn/pels/hud. FRHDP slutter seg til foreslått framdriftsplan for utredningsarbeidet, og at sak om anbefaling av tiltak settes opp på rådsmøtet i april.

Sak 2024/4 Oppdrag om små fag i tilbudsstrukturen

Kunnskapsdepartementet har gitt et felles oppdrag til HK-dir og Udir om å kartlegge utfordringer ved små fag i tilbudsstrukturen i videregående opplæring, som primært har voksne søkere, og vurdere muligheten for at noen av fagene kan organiseres som fagskoletilbud (oppdrag 2023-020).

Oppdraget er en del av oppfølgingen knyttet til Meld. St. 21 (2020–2021) Fullføringsreformen: *Regjeringen vil gå gjennom organiseringen og plasseringen av små lærefag i tilbudsstrukturen, og vurdere om enkelte små lærefag bør tilbys som fagskoleutdanning eller opplæring spesielt organisert for voksne.* I tillegg har Udir og HK-dir avklart med KD at kartleggingen skal inkludere små fag som ikke har overvekt av voksne søkere. Bakgrunn for oppdraget er at KD har behov for et bedre kunnskapsgrunnlag om hvordan de små fagene kan organiseres best mulig for å ivareta nødvendig kompetanse for arbeidslivet.

Til denne kartleggingen og vurderingen er de faglige rådene involvert i to omganger. I den første bestillingen ba vi de faglige rådene om å vurdere forholdet mellom arbeidslivets, bransjens og fagområdets behov for kompetanse og rekruttering i små lærefag og å beskrive utfordringer i de små fagene. Vi ser av innspillene fra de faglige rådene at det i det store flertallet av små fag i tilbudsstrukturen ikke er et problem at fagene er små, hvis det vurderes opp mot behovene for rekruttering og kompetanse i bransjen.

I denne bestillingen til rådene i januar ønsket Udir innspill på om det er kompetanser som i dag er små fag i tilbudsstrukturen i videregående opplæring, som bedre kan ivaretas som videreutdanningstilbud i høyere yrkesfaglig utdanning. Begge bestillingene kan sees i sammenheng med rådernes øvrige arbeid med ny utviklingsredegjørelse.

Fra diskusjonen;

Det ble drøftet mulighet for at noen fag i HDP kunne være aktuelle for en grunnopplæring i vg opplæring, og med videreutdanninger i høyere yrkesfaglig utdanning. Et eksempel var kostymesyer. Samtidig ble det understreket at for kostymesyerfaget fungerer dagens ordning godt, med et tilgjengelig utdanningstilbud som gir en kvalitativ god opplæring i faget. Det ble vist til at Sverige har flyttet flere fagutdanninger over i fagskoler. Tilbudene er gode men kostbare. Også for andre fag er det interessant å utvikle videreutdanninger på fagskolenivå, båtbyggerfaget ble nevnt. Det er også interessant å vurdere hvordan Mesterbrevsordningen kunne videreutvikles til også å romme en mer faglig videreutdanning, også for flere fag.

Det ble drøftet at statistikken som viser søkere til læreplass, basert på søkere via Vigo, er svært misvisende. Det er et stort antall søkere til utlyste læreplasser, som søker lærebedrifter direkte.

Når det gjelder tilbud i vg opplæring ble det pekt på at erfaringen er at der hvor fylkeskommuner satser på HDP over tid, er det søkere til vg 1 og vg2. For å sikre stabilitet over tid for flere programområder i flere deler av landet ble det pekt på landslinjer som en mulig ordning. Samtidig er det noen utfordringer med rangering av ulike søkere. Et argument for å ha en gjennomgang av søkeprosess til tradisjonshåndverksfag.

Med utgangspunkt i deres utdanningsprogram ønsker vi innspill på følgende spørsmål:

1. Hva kan være mulige konsekvenser av å organisere enkelte små fag i videregående opplæring som tilbud i høyere yrkesfaglig utdanning? Med hensyn til;
 - a. ivaretagelse av arbeidslivets behov for rekruttering og kompetanse
 - b. opplæring/utdanning tilpasset voksne søkere
 - c. finansiering og dimensjonering av opplæringstilbud/utdanningstilbud
 - d. kvalitet og relevans i opplæringen
 - e. eventuelle andre forhold
2. Hvis enkelte små fag kan organiseres som fagskoleutdanning, hvordan kan det best mulig organiseres innenfor det formelle utdanningssystemet?
3. Har rådet innspill til alternative tiltak for å hindre eventuelle kompetansetap i fagområder/bransjer i små fag i videregående opplæring?

Vedtak:

Fagansvarlig sender ut en egen mail til alle rådets medlemmer, med frist for skriftlig innspill. Frist for innspill til Udir samlet er satt til 15.februar.

Sak 2024/5 Høring forslag til forskrift til opplæringsloven

Ny opplæringslov ble vedtatt av Stortinget i juni 2023, [se lenke Lovdata her](#). Forslag til forskrift til ny opplæringslov og ny forskrift til privatskoleloven er sendt på høring med frist til Utdanningsdirektoratet 18.februar 2024.

[Se informasjon fra Udir her](#). Se også presentasjon fra møte for de faglige rådene 11.1. om høringen, vedlagt møteinnkallingen.

FRHDP drøftet høringen i møte 7.desember 2023, og vedtok at AU forbereder kort sak til rådsmøtet 22.januar 2024 ang evt høringssvar fra FRHDP utfra innspill fra medlemmene. AU har ikke mottatt innspill høringssvar til forskrift. Det er tatt opp spørsmål om opplæringskontorene rolle, som er regulert i ny opplæringslov og ikke i forskrift.

Fra diskusjonen;

Det er reell bekymring for de små lærefagene med en ny rolle for opplæringskontorene. Endringen ligger i ny opplæringslov, og ikke i forslag til forskrift. Flere av oppgavene som i dag blir løst av opplæringskontorene er etter ny lov lagt til fylkeskommuner eller lærebedrifter. Endringene er kritisk for små lærebedrifter. Modulstrukturert opplæring ble nevnt som en mulighet for å øke rekruttering.

Vedtak:

FRHDP gir ikke høringssvar til forslag til forskrift til ny opplæringslov. FRHDP sender Udir en bekymring for opplæringskontorenes rolle etter nytt lov- og regelverk, særlig for de små lærefagene i Håndverk, design og produktutvikling, hvor lærebedriftene i all hovedsak er svært små virksomheter.

Sak 2024/6 Status arbeidet med utviklingsredegjørelsen

I etterkant av rådsmøtet 7.desember jobbet medlemmer og noen av varamedlemmene i arbeidsgrupper med spørsmålene til utviklingsredegjørelsen. Arbeidsgruppe ga en kort status på gruppas arbeid i rådsmøtet 22.januar.

Vedtak:

Fagansvarlig sender ut til rådet samlet dokumenter som er lagt inn i arbeidsrommet. Gruppene legger inn sine svar i skjema, og laster det opp i arbeidsrommet. Saken settes opp igjen på rådsmøtet i april.

Sak 2024/7 Orienteringssaker

Høring NOU 2023:27 – Et nytt system for kvalitetsutvikling

Kunnskapsdepartementet sendte i slutten av november på høring NOU 2023: 27 *Et nytt system for kvalitetsutvikling – for elevenes læring og trivsel*. Frist for høringssvar er 20. februar. SRY og de faglige rådene er satt opp blant høringsinstansene. FRHDP fikk et kort notat som orientering om rapporten og foreslåtte tiltak. [Se notat og oversikt over alle foreslåtte tiltak](#).

Milepælsplan for modulstrukturerede læreplaner fram mot 1.august
Orientering til faglige råd. [Se lenke her.](#)

Vedtak:

Sakene tas til orientering.